

Carmen CIORNEA

Facultatea de Teologie – Universitatea „Ovidius”

PARADOXICAL RECEPTION OF SANDU TUDOR’S WORKS DURING THE SECOND WORLD WAR

Case
Study

Keywords

*Sandu Tudor,
Orthodoxy,
Paradox,
Resistance,
Intellectual spirituality,
Monk Agathon*

JEL Classification

I20, K49, Z12

Abstract

The present study aims to be a recovery of the suffering, of the victims of the Second World War, Sandu Tudor's biography being approached as exempla. The observation of the up to the edge experiences he went through is, we believe, an effective method to reconstruct historical phenomena and processes that also can facilitate bringing to light the obscured areas. The presentation of the investigation and the process in which Monk Agathon was involved are added to the samples of spiritual dare and sacrifice of the director of "Credința (Faith)", one of the representatives of the elite of the spiritualist younger generation who placed his existence into a continuous war held in the name of Orthodoxy, for the promotion of spiritual and social dimension of faith, rooted in liturgical horizon, was a constant and fervent mission of our subject. The Second World War was for Sandu Tudor, apparently paradoxically, a time of deepening his spiritual and clerical searches, a stage in the formation of the one who was to become the founder of the Burning Altar. In our try to re-build a real image of the process in which Monk Agathon (Sandu Tudor) was involved, we conjunction the documents from the archive C.N.S.A.S. with interwar press.

INTRODUCERE

Părintele Daniil Sandu Tudor rămâne încă un caz imposibil de elucidat, o enigmă, iar judecarea pripită a acestuia nu poate genera efecte pozitive, nici măcar pe termen scurt. Nuanțăm aici că pozițiile extreme, exagerările, care, în cazul de față, au îmbracat fie forma mitologizării, fie pe cea a minimalizării, rămân în afara unei cercetări eficiente și oneste.

Destinul de luptător deschis, de om intransigent care nu se teme de diferende – verbul său acid, *mușcător*, din activitatea gazetărească atingând, uneori, fără menajamente, orgoliile multora – se pare că este de natură să stârnească controverse chiar și astăzi. Este tentantă analogia dintre multitudinea numelor care-i atestă identitatea, de-a lungul devenirii sale, și treptele urcușului său duhovnicesc, de parcă acestea din urmă ar fi avut nevoie și de o statuare (recunoaștere) aparte, de o delimitare sau, de ce nu, de o stratificare nominală.

Alexandru Teodorescu (numele real, din actele de stare civilă) este recunoscut ca publicist și scriitor sub pseudonimul de **Sandu Tudor** dar, odată ce renunță la cele lumești, pentru a urma calea luminoasă a vieții monahale, va primi, ca și în viața laică, alte două nume, **Monahul Agathon** devenind, la primirea schimei celei mari, **Ieroschimonahul Daniil**.

Dar, în cele ce urmează, așa cum anunță și titlul prezentului studiu, ne propunem să tratăm doar problema receptării lui Sandu Tudor din perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, când, după cum se știe, acesta a fost mobilizat.

Dosarul nr. 013495, vol. 1 și 2, fond Penal, aflat la Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (A.C.N.S.A.S.), reprezintă o colecție de documente tulburătoare care oferă multe detalii, considerăm noi, edificatoare, legate de acest subiect. Prima filă a dosarului sus-menționat, vol. 1, este chiar Coperta Dosarului nr. 1811/1950, întocmit de Curtea București, Secția a III-a Penală, „**Posteucă Dumitru și Teodorescu Alexandru**”, cu mențiunea „**Crimă de război**”. Pentru a oferi potențialului cititor o formă sistematizată de expunere a desfășurării anchetei și procesului vom recurge la o radiografiere evolutivă, cronologică a datelor.

ANCHETA ȘI PROCESUL MONAHULUI AGATHON DIN PERSPECTIVĂ DIACRONICĂ

2 iunie 1950 – Momentul eliberării *Mandatului de arestare* nr. 2961/948 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241), de către Cabinetul I Instrucție Criminali de Război din Palatul Justiției din București, pe numele lui Teodorescu Alexandru zis Sandu Tudor, care îmbrăcase deja haina

monahală și primise numele de Monahul Agathon (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 157). Va fi depus la Penitenciarul Jilava pe data de 11 iulie 1950 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 160). Menționăm că Parchetul Curții București eliberase mandatul de arestare pe numele lui Alexandru Teodorescu încă din 1948 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241). Conform uzațelor Securității (dispozițiunea art. 8 din legea nr. 291/947), în ziua arestării s-a dispus inventarierea și confiscarea bunurilor mobile și imobile ale deținuților, dar, în cazul subiectului nostru, adresa la care descind organele Securității va fi str. Cernica, nr. 11, București (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 238), unde, evident, nu vor găsi ceea ce căutau, Monahul Agathon fiind, la acea vreme, starețul Mănăstirii Crasna (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 19).

13 iunie 1950 – Parchetul Curții București, Cabinetul Criminali de Război, înaintează Președintelui Curții București Dosarul cu nr. 2961/1948, în care era inclus rechizitoriul de urmărire cu nr. 167/950, pentru cei doi – Dumitru Gh. Posteucă și Teodorescu Alexandru – compus din documente ce ar fi trebuit să justifice încadrarea de la acea dată a Procuraturii, și anume: „**criminali de război**” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 3). În termeni juridici, Dumitru Gh. Posteucă era acuzat pentru crima prevăzută de art. 3 lit. e din legea 207/948 în vreme ce Monahul Agathon (Sandu Tudor), intrat sub incidența aceleiași legi, era incriminat pentru crima prev. de art. 3 lit. c (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 198-199, f. 247, *passim*). Continuând pe aceeași logică discursivă, vom cita finalitatea pe care trebuia să o atingă demersul Procurorului, pentru a-și justifica învinuirile aduse celor doi acuzați: „Considerând că pentru existența crimei prev. de art. 3 lit. c și lit. e din legea 207/948 este necesar să se constate că atât tratamentele neomenoase, cât și actele de violență, teroare, torturi făcute de un ofițer, funcționar, în calitățile sale publice să fie săvârșite din motive politice sau rasiale” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 248).

Traseul Dosarului este unul firesc, în condițiile date: mai întâi este înaintat Președintelui Curții București, care dispune repartizarea la Secția a III-a Penală, unde va fi înregistrat cu numărul 1811. Totodată, sunt fixate și diferitele termene: pentru interogator, pentru trimiterea mandatelor de aducere a acuzaților și a martorilor, pentru judecată (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 19) ș.a.

17 iunie 1950 – Curtea București, Secția a III-a Penală se adresează din nou Președintelui pentru a-i solicita, de data aceasta, avocat din oficiu pentru ambii inculpați: Posteucă Dumitru și

Teodorescu Alexandru (Monahul Agathon) (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 5).

21 iunie 1950 – Colegiul avocaților din județul Ilfov, ca răspuns la solicitarea Curții București, Secția a III-a Penală, dispune din oficiu pe avocatul Ciomescu Traian pentru Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) și pe avocatul Constantin Harnagea în cazul lui Dumitru Posteuca (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 26).

30 iunie 1950 – Termenul pentru *Interogatoriul preliminar*, dată la care, însă, nu se va prezenta niciunul dintre acuzați. Mai mult chiar, Monahul Agathon (Sandu Tudor), deși mai fusese citat și pe data de 4 iulie (dată la care s-a prezentat Posteuca Dumitru), se va înfățișa abia la a treia convocare, pe data de 12 iulie 1950 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 13).

12 iulie 1950 – Se încheie procesul-verbal de interogatoriu preliminar al lui Sandu Tudor (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14). Filele dosarului nu furnizează date concludente cu privire la motivele neprezentării lui la cele două citații anterioare; putem doar specula o scurtcircuitare a comunicării între securiștii din Penitenciarul Jilava, a căror funcție presupunea îndeplinirea acestor atribuții de serviciu, chiar dacă nu la fel au stat lucrurile și în cazul lui Dumitru Posteuca, aflat în aceeași închisoare.

Considerăm că e important să subliniem, în acest punct al demersului nostru de cercetare, două aspecte, legate de afirmațiile Monahului Agathon. Primul aspect este acela că la întrebarea standard (interogatoriul preliminar era structurat după un clasic formular tip, cu întrebări șablon și răspunsuri completate de mână în dreptul spațiilor lăsate libere) – *Carte știi?* – Părintele răspunde : *Licențiat în Filozofie* (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14). Dacă vom corobora această informație cu aceea că soția sa, Virginia Teodorescu, a obținut Diploma de Licență în Filozofie și Litere, la 6 iunie 1930 (Carmen Ciornea, 2015), respectiv, cu datele din numeroasele *Note* ale Siguranței și ale Securității, unde se menționează că „Teodorescu Alexandru este licențiat în Litere și Filozofie” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 63, f. 65, f. 76, f. 90, f. 149 și f. 170) putem pune măcar un bemol la teoria conform căreia acesta nu și-ar fi finalizat studiile superioare. Următorul punct asupra căruia stăruim este acela că deși încarcerarea nu era de dată recentă, acesta nu cunoștea nici acum culpa ce i se atribuia – „Întrebare: „Recunoști faptul ce ți se impută? Răspuns: **Nu**” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14). În aceste circumstanțe, cererea unui avocat din oficiu își găsește rațiuni nu doar de natură financiară (Întrebare: *Ce avere ai?* Răspuns: *Nu am avere*) ci poate fi interpretată drept reacția

unui om năucit de obstinția politrucilor regimului totalitar comunist de a-l integra în categoria inculpaților, fără a i se aduce la cunoștință ce ar fi întreprins în ordinea confruntării imediate.

Extrapolând, avem de-a face cu una dintre cele mai cinice forme de tortură a Securității, care nu vrea doar să-și anihileze opoziții ci simte nevoia să și-i inventeze (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 12). În aceste condiții, toate aceste scurtcircuitări ale comunicării conduc, de fapt, la mutarea accentului de pe adversitatea reală pe una închipuită. În viscerele acestui conflict inventat nu mai contează combatanții în carne și oase ci fantasmale, duhurile, pseudo-principiile înregimentate ideologic (André Scrima, 2012).

19 iulie 1950 – Data la care apare primul document din dosar ce poartă semnătura lui Hugo Friedman, avocatul evreu al lui Sandu Tudor (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 49): o cerere adresată Președintelui Curții București, prin care solicita să i se aprobe completarea listei martorilor propuși de apărare.

21 iulie 1950 – Se va desfășura prima ședință publică. Curtea era compusă din consilierii Gheorghe Ionescu și C. Dumitrescu, asesorul popular S. Tomiță, procurorul N. Stăvrescu și greșierul T. Buredei. Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) și Dumitru Posteuca vor fi din nou supuși procedurii interogatoriului. Abia acum, examinarea, concepută după aceeași formulă standardizată, cu întrebări tip, presupunea informarea inculpaților – „După ce i s-a pus în vedere infracțiunea pentru care este dat judecății” – iar postura demnă a Părintelui Agathon nu lasă loc niciunei interpretări: „Nu recunosc faptele ce mi se pun în sarcină” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 54-55).

Paralel, vor fi audiați martorii prezenți, citați atât de procuratură cât și de apărare, depozițiile acestora fiind consemnate separat (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62). Din nefericire, nu s-au prezentat la această dată decât trei martori dintre cei propuși de Posteuca Dumitru și anume: fostul Comandant al Batalionului 4 Instrucție și Reparații Auto – Vlădescu Gheorghe, Amzucu Gheorghe și fostul Comandant al Școlii Batalionului 4 Reparații Auto – Popovici Anton; un singur martor pentru Monahul Agathon (Teodorescu Alexandru) – Mironescu Alexandru (prietenul său cel mai bun a cărui constantă afecțiune a fost probată, de-a lungul vieții lor, în repetate rânduri) și un martor din partea Procuraturii – Nicolae Scumpu Radu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 56-60).

Lipsa martorilor conduce la stabilirea unui alt termen: „Acuzații cer termen, pentru lipsa martorilor acuzații cât și a celor propuși de ei și anume Cojocarul Florea, Pavel Ion, Modest Alexandru, Ivanov Serghie, Corbeanu Ștefan,

Iacovici Vasile și Cristoloveanu Aurel, prof. Constantinescu-Iași, Alexandru Mihăileanu, Scarlat Callimachi, Alex. C. Constantinescu, General Aurel Niculescu, Constantinescu Gheorghe, Petrescu Mihail, Gheorghe Marin și Iorgulescu Constantin. Dl. Procuror nu se opune la acordarea unui termen pentru lipsa martorilor, declarând că în ce privește pe ceilalți martori, d-sa înțelege să se folosească de depozițiile de la dosar, cerere pe care și-o însușesc și acuzații” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62).

25 august 1950 – Are loc a doua ședință publică. Curtea era compusă din consilierii M. Zeleş și C. Dumitrescu, asesorii C. Gugiu, M. Surdu, Șt. Ioniță, procurorul Th. Stănescu și grefierul I. Georgevici. De data aceasta, Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) este reprezentat atât de avocatul din oficiu – Ciomescu Traian – cât și de avocatul Hugo Friedman și va avea trei martori care depun depoziție în favoarea sa: Scarlat Callimache, J. Lespezeanu și Părintele Gala Galaction. După audierea martorilor prezenți la această dată „Gheorghe Marin, Petrescu N. Mihail, Iorgulescu Constantin, Ivanov Serghie, Preot Gala Galaction, Mumuianu Dumitru, J. Lespezeanu și Scarlat Callimache ale căror depoziții s-au consemnat în procese-verbale deosebite, anexate la dosar” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 143) procesul continuă, firesc, cu judecarea cauzei de fond, respectiv, depozițiile avocaților apărării și ale procurorului.

Eșafodajul apărării avea ca centru de greutate activitatea publicistică a fostului director al ziarului „Credința”, de unde avocatul evreu Hugo Friedman va selecta 6 extrase, considerate edificatoare în susținerea cazului clientului său.

Urmează un lung șir de amânări:

30 august 1950 – Ședința publică este amânată la **6 septembrie** și, ulterior, pentru ziua de 13 a aceleiași luni (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 144).

13 septembrie 1950 – În cadrul acestei a treia ședințe publice este solicitat dosarul Curții Marțiale din Ploiești prin care ofițerii Modest Alexandru, Pavel Ioan și Cojocaru Florescu au fost judecați în luna mai 1944, Batalionul IV Instrucție și Reparații Auto București, când au primit sentința de condamnare la moarte pe data de 05.06.1944, sentință care nu a fost pusă în aplicare datorită puternicelor metamorfoze pe care le-a cunoscut scena politică românească în acea vreme, ale căror puternice reverberații au produs fisuri la toate nivelurile (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 144). Care era mobilul acestei decizii? Care este legătura cu judecarea cazului în care era incriminat Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu)? Vom elucida aceste aspecte în subcapitolele următoare.

15 septembrie 1950 – Curtea București, Secția a III-a Penală adresează o cerere

Ministerului Forțelor Armate, Serviciul Contencios, în cuprinsul căreia sunt stipulate motivele solicitării dosarului Curții Marțiale din Ploiești și, de asemenea, sunt prezentate câteva referințe, menite să faciliteze găsirea în timp util (înainte de termenul de ședință din 13 septembrie 1950) a acestuia (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 145).

20 octombrie 1950 – Începând cu această înfățișare cei doi acuzați vor fi reprezentați de avocații Hugo Friedman, pentru Sandu Tudor, respectiv Constantin Harnagea pentru Posteuca Dumitru. Din partea apărării se va cere, o altă amânare, pe care Curtea o va aproba, unul din motivele invocate fiind absența dosarului de la Curtea Marțială (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 146).

23 octombrie 1950 – Curtea București, Secția a III-a Penală adresează o nouă cerere Ministrului Forțelor Armate, Serviciul Contencios, pentru a solicita dosarul Curții Marțiale din Ploiești prin care au fost judecați ofițerii Modest Alexandru, Pavel Ioan și Cojocaru Florescu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 148).

9 noiembrie 1950 – Curtea București, Secția a III-a Penală adresează a treia cerere Ministrului Forțelor Armate, Serviciul Contencios (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 151) dar, de data aceasta, adaugă indicații exacte cu privire la locul unde se găsea dosarul Curții Marțiale din Ploiești, informațiile parvenindu-le de la avocatul Monahului Agathon (Sandu Tudor) – Hugo Friedman (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 149). În cele din urmă, dosarul va ajunge la Curtea București la data de 22 noiembrie 1950.

23 noiembrie 1950 – Ședința publică numărul 4. Curtea era compusă din consilierii Constantin Petrescu și Constantin Dumitrescu, asesorii populari Victor Dumitrescu, Maria Grigore, Constantin Munteanu, procurorul Octavian Vasiliu și grefierul Gheorghe Orescovici. După ce s-au expus argumentele procuraturii și ale apărării se va acorda ultimul cuvânt acuzaților. Din nou, Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) își reclamă integritatea: „Acuzatul Al. Teodorescu având ultimul cuvânt arată că este nevinovat și cere achitarea” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 171). Curtea va amâna pronunțarea pentru data de 24 noiembrie 1950, cerând totodată concluziile scrise de avocații apărării. Revine, ulterior, și va prelungi termenul la 29 noiembrie.

29 noiembrie 1950 – Ședința publică numărul 5. Curtea își păstrează componența de la ședința publică anterioară iar soluția Curții va fi o repunere a cauzei pe rol deoarece „Având în vedere că în fața acestei instanțe s-au făcut probatorii numai în ce privește primul capăt de acuzare, iar apărarea orală și scrisă a acestui acuzat s-a referit

numai asupra acestui capăt de acuzare, fără a se fi discutat de reprezentantul Ministerului Public și apărarea și cel de-al doilea capăt de acuzare. Că pentru a se face lumină în cauză Curtea găsește că este necesar a fi audiați în instanță și martorii - rezultați din acte - cu privire la această ultimă acuzare cum s-ar fi pus în discuția apărării și această latură a acuzării” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 171).

14 decembrie 1950 – Ședința publică numărul 6. Cu excepția procurorului care va fi substituit de Gheorghe Asnel componența curții rămâne neschimbată. Apărarea va avea un martor, Noblok Jean, din partea lui Dumitru Posteucă, iar acuzarea îl va audia pe Ivanov Serghie. Lungul proces, amânarea repetată a termenelor justifică surescitarea tuturor factorilor implicați în proces și reacțiile pe măsură: „Dl. Procuror în concluziile puse a cerut termen ca să vină ceilalți martori ai acuzării arătând că sunt absolut necesari în stabilirea situației de fapt și solicită amendarea atât a martorilor lipsă cât și a agenților ce nu au îndeplinit mandatele. Apărătorii acuzațiilor solicită judecarea cauzei arătând că martorii și-au schimbat adresele între timp și nu vor veni astfel acuzații stau degeaba în închisoare” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 180). La rândul-i, Curtea va da curs solicitării procurorului și va dispune amendarea martorilor lipsă cu câte 1.000 lei, în vreme ce sancțiunea agenților va fi și mai aspră, cuantumul amenzii dublându-se (2.000 lei).

11 ianuarie 1951 – Ședința publică numărul 7. Curtea era compusă din consilierii I. Ionescu și C. Dumitrescu; asesorii populari I. Mardare, I. Marin și T. Avram; procurorul Oct. Rotărescu și grefierul M. A. Marderos. După ce vor fi audiați martorii prezenți – Ștefan Corbeanu, Aurel Cristoforeanu, Ioan Secăruș și Al. Balaban – Curtea va amâna cauza în vederea aducerii martorilor lipsă, pentru audierea lor, cu mențiunea că acest termen va fi ultimul (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 191).

8 februarie 1951 – Ședința publică numărul 8. În componența Curții vor fi următorii: Gheorghe Ionescu și Aurel Fărcuțiu – consilieri; Florica Șipoș, Tudor Avram, Ion Mardare – asesori populari; Camil Gall – procuror și Gheorghe Munteanu în calitate de grefier. Modificări apar și la nivelul avocaților apărării, în sensul că, pe lângă domnul Hugo Friedman, Monahul Agathon (Sandu Tudor) va fi apărât și de avocatul Tanenzapf iar pentru Dumitru Posteucă va vorbi avocatul Alfred Victor. În aceste circumstanțe, **procurorul**, după mai bine de 6 luni de la data arestării Monahului Agathon (Alexandru Teodorescu) și a lui Dumitru Posteucă, **dispune schimbarea calificării** de „**criminal de război**”: „Dl. Procuror cere a se lua act că schimbă calificarea în ce privește pe acuzatul Teodorescu Alexandru, în art. 4 al. III comb. cu art. 3 litera e. din lege 207/948 (instigare la

infracțiunile săvârșite de Posteucă Dumitru) și declară că renunță și la martorii citați pentru astăzi, înțelegând să se judece pe baza probelor existente la dosar” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198).

După ce părțile (procurorul și avocații apărării) și-au expus pledoariile se acordă inculpaților, din nou, ultimul cuvânt. Înscris pe aceeași orbită a distincției, *homo dignus*, Monahul Agathon „declară că în afară de cele spuse de apărătorii săi, nu mai are nimic de adăugat afară de faptul că atunci când Posteucă era la garaj nu a avut nicio legătură cu el” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198). Asupra semnificației acestei replici vom reveni în cele ce urmează.

Curtea, invocând necesitatea unui timp optim examinării actelor din dosar, va dispune amânarea pronunțării sentinței pentru 14 februarie 1951, termen la care va recurge la o nouă prelungire.

14 martie 1951 – Ședința publică numărul 9, în cadrul căreia se va pronunța sentința: Posteucă Dumitru va primi 2 ani și 6 luni pentru cercetări abuzive iar Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) va primi 2 ani pentru infracțiunea de *instigare la cercetări abuzive* (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 199). Componența Curții și-a păstrat alcătuirea din ședința publică anterioară (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 205). Considerăm necesară și semnalarea următoarei mențiuni, menită să elucideze perioada în care s-a încadrat prima detenție a Părintelui Daniil Sandu Tudor, care, din nefericire, este prezentată în spațiul public, de multe ori, inexact: „Conform art. 64 cod penal se deduce din pedeapsa aplicată timpul stat în prevenție, cu începere de la 2 iunie 1950” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 199). În finalul deciziei era stipulată următoarea chestiune: „urmează a vedea că în favoarea acuzaților militează **circumstanțe ușurătoare**” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 207).

11 mai 1951 – Curtea va rectifica decizia din ședința dată pe 14 martie 1951 „și anume ultimul considerent în sensul că din eroare materială s-a trecut că sunt circumstanțe ușurătoare în favoarea acuzaților Dumitru Posteucă și Sandu Tudor” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 207v, f. 251).

SANDU TUDOR SUB SEMNUL RECEPTĂRII PARADOXALE VICTIMĂ-CĂLĂU

Sigur că parcurgerea traseului schițat în rândurile anterioare a ridicat multiple semne de întrebare și, în mod necesar, se impune aducerea unor lămuriri suplimentare. În primul rând, se cuvine să elucidăm motivele arestării, care au determinat încadrarea

Monahului Agathon în categoria *criminal de război*, așa cum se regăsesc ele în rechizitoriul întocmit de procuratură (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 248-250).

Pe scurt, Dumitru Posteuca și Alexandru Teodorescu fuseseră reclamați de către Modest Alexandru, Pavel Ion și Cojocaru Florea imediat după terminarea războiului. Deși Tribunalul Poporului clasase respectivul dosar, după apariția Decretului 207/12 august 1947 acesta va fi reluat pentru anchetă la Cabinetul Criminalilor de Război, ancheta bazându-se exclusiv pe reclamațiile susnumiților. Paradoxul constă în faptul că acești trei acuzaatori, așa-zisele *victime*, la acea dată se aflau în regim de detenție, condamnați prin sentința Curții Marțiale Ploiești pentru următoarele fapte: încercare de asasinat în timpul camuflajului contra unui ofițer îmbrăcat în haine civile, furt din alimentele și efectele din magazia Companiei, fals în acte publice și dezertare. **Consternant este faptul că principalul cap de acuzare este tentativa de omor săvârșită în noaptea de 22 mai 1944 contra lui Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor).** Care au fost motivele care i-au determinat pe aceștia să pună la cale uciderea lui Sandu Tudor? Din examinarea dosarului reiese că Maiorul Vlădescu Gheorghe, comandantul batalionului, fiind informat că subofițerul Modest Alexandru duce o viață imorală (există o reclamație a soției legitime că își adusese amanta în Unitate) și că produce diverse nereguli în administrarea companiei, unde era magazioner (probate prin plângerile elevilor de la Școala din cadrul Batalionului IV Auto), îl va delega pe locotenentul în rezervă, Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor), să întreprindă, discret, o anchetă. Sandu Tudor, la finele anchetei, va raporta Comandantului faptul că suspiciunile legate de Modest Alexandru se confirmă, cu finalitatea evidentă de a se lua măsurile necesare împotriva celui care comitea aceste fărâdelegi. E lesne de înțeles că Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor), care îndeplinea funcțiile de Ofițer de front dar și de profesor de Istorie la Școala Batalionului IV Auto, a aflat cu ușurință de la elevii săi cum stăteau lucrurile și că firea sa intransigentă, de luptător deschis în numele adevărului, nu putea rămâne indiferentă în fața acestor derapaje morale. La rândul său, Modest Alexandru află că este cercetat și ia hotărârea, nici mai mult, nici mai puțin, decât să-l ucidă pe cel încredințat să-l deonspire. Astfel că, în seara sus menționată, alături de sergenții Florea Cojocaru și Pavel Ion, din aceeași companie, după ce, în prealabil, au consumat o cantitate însemnată de alcool (un litru de țuică) pentru a-și face curaj, se îndreaptă spre locuința locotenentului Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor). Ajunși la destinație cei trei, pregătiți cu puștile automate, trag în zona în care știau că se află patul țintei lor și, ulterior,

încredințați că și-au împlinit misiunea criminală, se retrag la comandament.

Planul însă le-a fost dejucat. Din nou, Sandu Tudor se salvează. Miracol? Coincidență fericită? Lăsăm cititorului libertatea de a alege varianta corectă, pentru că, oricum, în viziunea noastră, fapta se sustrage unei logici plat raționale. Am spus „din nou” deoarece evenimentul ne obligă la analogia cu o altă *coincidență*, din august 1937, când a avut loc prăbușirea avionului pilotat de Sandu Tudor. Așa cum știm, impactul căderii s-a soldat cu deteriorarea severă a aparatului de zbor dar protagonistul nu a suferit răni fizice majore (André Scrima, 2012).

Revenind la evenimentele din 22 mai 1944, Sandu Tudor chiar în seara atentatului a început să facă investigații pentru a-i descoperi pe făptuitori iar a doua zi, de la prima oră, se duce la comandantul batalionului, expunându-i acestuia situația și suspiciunile sale (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 249). Când cei trei descoperă că planul lor nu a funcționat decid să dezerteze înspre armata sovietică. La îndemnul sergentului major Modest Alexandru – care îi însoțește la cancelaria Companiei, unde îi va da ordin Caporalului Traian Ene să le facă foi de drum – primii care pleacă, lăsând în urmă un bilet în care-și recunoșteau faptele (că sunt autorii tentativei de asasinat și că au dezertat), sunt subofițerii Cojocaru Florea și Pavel Ion. Planul le este, din nou, spulberat de Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor), care îi urmărește pe fugari până la București și, cunoscându-le domiciliile, reușește să-i aresteze. Aduși la Batalion aceștia sunt preluați de comisarul special, Dumitru Posteuca, care, conform sarcinilor ce-i reveneau din fișa postului, era responsabil cu realizarea anchetei. Ulterior, sunt trimiși în judecata Curții Marțiale Ploiești care îi condamnă la moarte. Acestea sunt faptele. Sigur că analizarea lor din perspectiva unei logici justițiare normale, sănătoase, nu poate furniza răspunsuri verosimile cu privire la această prefacere a pozițiilor actorilor, la doar cinci ani diferență. Și, totuși, cum a fost posibil acest lucru? Cum se pot substitui, în ochii justiției, cu atâta ușurință, victimele călăilor? Credem că nu se poate realiza o analiză comprehensivă a acestei scări valorice, în afara contextului istoric. Intrarea victorioasă a trupelor sovietice a condus, succesiv, la o devalidare și resemantizare a tuturor structurilor și ierarhiilor (fie ele de natură socială, culturală sau politică ș.a.). În aceste circumstanțe, cei trei condamnați prin decizia Curții Marțiale Ploiești din mai 1944 – Modest Alexandru, Pavel Ion și Cojocaru Florea – depun o cerere de revizuire, care nu numai că le va fi aprobată ci, (aparent) surprinzător, aceeași Curte, la doar câteva luni diferență – 14 noiembrie 1944 – va da o soluție extrem de avantajoasă pentru aceștia: comutarea pedepsei cu moartea la doar 10 ani de închisoare cu toate că faptele au fost reținute

așa cum s-au stabilit în prima rezoluție. Încurajați, aceștia vor intenta recurs și acestei condamnări care, însă, prin decizia din 22 decembrie 1944 a Curții de Casare și Justiție Militară, le este respins. Lucrurile nu se vor opri aici. Dorința de răzbunare, caracterul meschin îi determină să exploateze avantajele nebuloasei legislative și incoerenței unei justiții profund înregimentate politic, al cărei caracter aservit nu scăpa, iată, nici măcar acestor conștiințe gregare. Astfel, cei trei reclamă faptul că ar fi fost persecutați pentru activitatea lor comunistă și că au luat hotărârea de a-l suprima pe Alexandru Teodorescu (Sandu Tudor) deoarece știau consecințele grave ce-i așteptau în cazul în care erau descoperiți. De asemenea, stabiliseră ca, ulterior momentului producerii crimei, să fugă cu toții în Uniunea Sovietică – țara în care își puteau împlini idealurile lor revoluționar-comuniste. Pentru a fi și mai credibili în halucinanta lor variantă aduc și alte pseudo-informații (de natură să ofere consistență demersului lor argumentativ), cum ar fi faptul că Sandu Tudor ar fi fost un fascist notoriu, că ar fi avut calitatea de profesor de limbă germană la Școala Batalionului 4 Reparații Auto ș.a. – date suficiente însă, în acea vreme, pentru a conduce la încadrarea aberantă de „**criminal de război**”. În *Mandatul de arestare* nr. 2961/948 se specifică faptul că Alexandru Teodorescu este acuzat că „a comis crimă împotriva umanității prin aceea că prin denunțul făcut și prin actele sale a provocat aplicarea unor tratamente neomenoase persoanelor supuse anchetei și cercetărilor pentru activitate comunistă” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241). Ni se pare important să semnalăm că în același document se stipulează faptul că pedeapsa prevăzută la această încadrare era – „conform legii nr. 291/947 publicată în Monitorul Oficial nr. 189 din 18 august 1947, modif. prin legea nr. 207/948”: „**muncă silnică pe viață**” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241).

Iată de ce am considerat că Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) pare prototipul gemelității paradoxale victimă-călău căci, în conformitate cu circumstanțele descrise anterior, cel care s-a salvat din fața atacului furibund al agresorilor (care s-au dus înarmați cu puști automate la locuința lui și au tras în cantonamentul în care el dormea 15 focuri de armă, fără însă a-l nimeri) și care nu a făcut nimic altceva decât a respecta condițiile legale ale epocii, deferindu-i pe cei trei comisarului special, responsabil cu realizarea anchetei, ajunge să fie numit acum *criminal de război*.

În încercarea de a reconstitui cât mai veridic acest segment din biografia lui Sandu Tudor vom corobora datele din interogatoriile și *Notele* semnate de acesta, în cadrul acestui proces, cu informațiile prelevate din activitatea apărării vs. acuzării.

La interogatoriul preliminar, așa cum am specificat deja, Monahul Agathon nu știa de ce a fost încarcerat. Punerea în oglindă a celor două procese verbale de interogatoriu preliminar – al lui Dumitru Posteucă (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 12), respectiv al lui Alexandru Teodorescu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14) – reprezintă o metodă eficientă de a descoperi stilul standard, clișeele ca tehnici de manipulare. Conform uzanțelor Securității, primul interogatoriu era consemnat într-un formular cu rubrici, textul documentului fiind completat cu scris de mână, ceea ce deconspiră formula standard utilizată de anchetatori, adaptarea adevărului acuzatului șablonelor ideologiei comuniste.

Succesul dominației totalitare presupunea și o estompare a granițelor dintre adevăr și fals, dintre realitate și ficțiune, menită să-i transforme pe oameni într-o masă ușor manipulabilă. Pentru a-și atinge finalitatea, statul totalitar a perfecționat constrângerea terorii totale iar limbajul de lemn a fost exploatat nemilos în acest sens, dovedindu-se un instrument de o cutremurătoare eficacitate. Consternarea victimelor tradusă prin asumarea ignoranței (ambii acuzați declară că nu cunosc motivele arestării lor și că nu au avocat) este completată de confruntarea cu limbajul ca „vehicul al puterii” al anchetatorului, singurul drept care le revine acestora fiind acela de a se încadra acestei *noi identități* și a-și chema, pentru apărarea sa, martori. Absurdul flagrant al conținutului acestor documente (sau, mai degrabă, tehnica de camuflare a intențiilor Securității) constă în faptul că acuzații sunt invitați să propună „noi mijloace de apărare, fie verbal azi, fie în scris până cel mai târziu 10 zile înaintea termenului” în condițiile în care rubrica anterioară ne furnizase informația că nu-și cunoșteau învinuirile.

Și cel de-al doilea interogatoriu se menține pe aceleași coordonate: apar din nou constrângerile formulării standardizate ce reclamă uniformizarea și impunerea ilogicului, anormalității, ca stare de fapt. De data aceasta acuzații erau puși în gardă cu privire la rechizitoriul procurorului. Curtea era compusă din consilierii Gheorghe Ionescu și C. Dumitrescu, asesorul popular S. Tomiță, procurorul N. Stăvrescu și greșierul T. Buredei. Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) și Dumitru Posteucă vor fi supuși iar procedurii interogatoriului. Așa cum am semnalat deja, de data aceasta, interogatoriul, presupunea informarea inculpaților – „După ce i s-a pus în vedere infracțiunea pentru care este dat judecății” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 54-55) – dar absurdul și planul ascuns reies din faptul că aceasta se petrecea simultan desfășurării procesului, astfel încât consemnarea procesului-verbal de interogatoriu a avut loc chiar în timpul desfășurării primei ședințe publice. Cu

alte cuvinte, încunoștințarea consta în audierea rechizitorului procurorului care, evident, deschidea ședința publică după care, imediat, se dispunea luarea interogatoriului acuzaților și audierea martorilor (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62). În aceste circumstanțe, Monahul Agathon (Alexandru Teodorescu) declară, într-un limbaj natural, care contrastează izbitor limbajului de lemn, faptele menite să-i confirme, dincolo de orice echivoc, sustenabilitatea poziției ferme de om complet nevinovat: „Din ordinul Comand[antului] de Bat[alion], Maior Vlădescu, făceam o anchetă asupra sergentului major Modest Alex[andru] despre care se zvonise că își adusese, în camera unde era unitatea, o femeie cu care trăia și pe care o hrănea de la cazanul Unității. Reclamase soția lui legitimă. Eu am făcut o anchetă cu caracter informativ, abordându-l pe bucătarul unității la mine acasă, care mi-a confirmat cele ce zvonise și reclamate de soție. Acesta avea în gestiune magazia, bucătăria etc. și avea ca ajutoare pe Pavel și Cojocar. Modest Alexandru aflând că a fost chemat la mine bucătarul pentru anchetă contra lui, l-a întrebat ce a declarat și aflând de la el ce a spus i-a dat 2 palme. Locotenentul Popescu Ștefan care era concentrat la acea unitate mi-a spus că i-a spus serg. Major Modest Alexandru dacă mai continuă să fac anchetă contra lui. I-am răspuns lui Popescu că îmi voi face datoria și m-am pomenit chiar în noaptea aceea că s-a tras asupra mea. Eu dimineața imediat m-am dus la Comandament și-am raportat. Chiar în noaptea tentativei de asasinat m-am dus cu o patrulă la Modest Alexandru și l-am găsit beat, spunând că nu a săvârșit el faptul, însă se obligă a descoperi pe autori. Comandantului eu i-am spus faptele așa cum s-au petrecut și a delegat un căpitan, al cărui nume nu îl știu eu, și în ziua aceea Modest și cei doi sergenți Pavel și Cojocar au dezertat lăsând în bilet în care ei au spus că sunt autorii faptului. Nu am fost profesor de limba germană și nici atitudine fascistă, ci din contra antifascist” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 54).

Dumitru Posteuca, la rândul său, va confirma veridicitatea aspectelor expuse de Monahul Agathon (în condițiile în care depozițiile au fost consemnate separat): „Nu știam că atunci când au vrut să asasineze pe Lt. Teodorescu, cei învinuiți, Modest Cojocar și cu Pavel au făcut-o din motive politice. Crima săvârșită în contra lui Teodorescu în 1944, nu are nicio legătură [cu] faptele relatate de martori, Cristoloveanu, Ivanov și alții. Cercetarea pentru tentativa de asasinat împotriva lui Alexandru Teodorescu a fost făcută de mine pe baza rezoluției comandantului Batalionului” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 58).

Profesorul Alexandru Mironescu va fi singurul martor din partea Monahului Agathon (Alexandru Teodorescu) care a dat curs invitației de a depune mărturie în această primă ședință publică.

Intellectual de calibru, rafinat, subtil, acesta înțelege dimensiunea amenințării și, implicit, imperativul de a-și adapta discursul *chingilor* ideologice comuniste. Prin urmare, portretul bunului său prieten, comprimat în doar câteva fraze, a prilejuit oportunitatea unor interpretări din această cheie. Două sunt direcțiile pe care se axează strategia sa discursivă: mai întâi arată că a fost directorul unor publicații de stânga („Floarea de foc” și „Credința”) iar dovezile pe care le aduce la acest punct sunt enumerarea unor nume de scriitori progresiști care au publicat în rândurile ziarelor sus menționate, pentru ca, ulterior, să sublinieze că a fost antifascist și probele pe care le invocă, la acest punct, sunt suspendarea ziarului său de guvernul Goga, lupta dintre ziarul „Porunca vremii” (publicație de notorietate a extremei de dreapta, condusă de Ilie Rădulescu, subintitulată tribuna zilnică de luptă națională și creștină) și „Credința”, cât și dezaprobarea tratamentului la care erau supuși antifasciștii din Transnistria: „Întâlnindu-mă cu Teodorescu când venea din Transnistria a scăpat mai mulți oameni de la moarte, era revoltat de tratamentele ce se aplicau acestora” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 60).

Dacă în ceea ce privește calitatea de antifascist a lui Sandu Tudor declarația lui Alexandru Mironescu corespunde pe deplin adevărului istoric nu la fel stau lucrurile legat de *vocația* comunistă a acestuia. Transformarea ziarelor „Floarea de foc” și „Credința” în publicații de stânga reprezintă cel puțin o generalizare forțată, de care profesorul era pe deplin conștient. Greu exercițiu de mistificare pentru Alexandru Mironescu, constrâns să-și apere cel mai bun prieten de o eventuală pedeapsă de „muncă silnică pe viață”, ceea ce ne obligă pe noi, astăzi, să reflectăm la interpretarea condiției omului în raport cu *metoda de creație* impusă de regimul politic totalitar al acelor vremuri.

Nu în același ton s-a înscris mărturia lui J. Lespezeanu care, deși confirmă faptul că a colaborat cu Sandu Tudor, publicând articole care serveau concepțiilor sale progresiste, în ambele ziare conduse de acesta, apreciază că a încetat colaborarea pentru că „erau prea multe elemente legionare” și își încheie depoziția „Când am primit citația ca să mă orientez am citit dosarul și am văzut că acuzatul Teodorescu și-a sfârșit activitatea liberală în uniformă de Lt. și ca profesor de germană în Liceul războiului hitlerist. Am dedus de aici atitudinea” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 135).

Care este cheia de interpretare a acestei poziții a celui pe care Sandu Tudor îl chemase ca să-l susțină? Un gratuit gest de trădare sau o formă de manifestare a unui caracter șovăielnic? Cert este că, în contextul dat, teroarea devenise difuză, regimul totalitar întinzându-și tentaculele dominante asupra a tot ce definește umanul. Or, asumarea colaborării cu un om asupra căruia plana o

suspiciune de o asemenea greutate era de măsură să intimideze chiar și pe cei care erau recunoscuți drept apărători ai ideologiei comuniste. Nu putem însă să nu remarcăm faptul că discursul său reconstituie multe marote, pe care comuniștii le utilizau ca probe incriminatorii, încalcând vădit normele firești ale logicii. Spre exemplu, în terminologia adoptată cu fidelitate de J. Lespezeanu cel de-**Al Doilea Război Mondial devine „războiul hitlerist”**, simbolică asupra căreia vom reveni în cele ce urmează. Ceilalți doi martori – Scarlat Callimachi și Părintele Gala Galaction – care s-au înfățișat la această a doua ședință publică își vor respecta postura de martori care depun depoziție *în favoarea* celui care i-a chemat. Ambii fac apel la notorietatea lor de antifasciști și antilegionari care, de-a lungul timpului, au colaborat cu Sandu Tudor în această direcție.

Într-adevăr, Scarlat Callimachi, care semnase un număr important de articole la ziarul „Credința”, era adeptul extremei de stânga și duse în perioada interbelică o intensă activitate împotriva regimului burghez-moșieresc. În prezent, ocupa funcția de director al Muzeului Româno-Sovietic, funcție prin care comuniștii îi recunoșteau loialitatea și, totodată, îi exploatau descendența nobilă, ce le servea drept legitimare. Scarlat Callimachi, care avea în arborele său genealogic doi domnitori – Grigore Callimachi, domnitor al Moldovei (1761-64, 1767-69) și Scarlat Callimachi, domnitor al Moldovei (1806, 1807-10, 1812-1819) și apoi, al Țării Românești (1821) – era valoros prin puterea exemplului. Prezența lui era o demonstrație a faptului că boierii recunoșteau adevărurile marxist-leniniste, ideologia comunistă, ceea ce echivala cu renunțarea benevolă la vechile lor poziții și, implicit, cu justificarea dictaturii proletariului. Prin urmare, depoziția acestui martor nu era lipsită de greutate în derularea acestui proces. Callimachi va declara că: „Acuzatul Teodorescu împreună cu Constantinescu Iași și cu mine am lucrat în mișcarea antifascistă din 1933 până la dizolvarea ei”, completându-și demersul persuasiv cu o necesară precizare: „Acuzatul și ca directorul ziarului «Credința» publicase articole pe subiectele noastre. Acuzatul semnase manifeste muncitorești” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 141).

Părintele Gala Galaction, care în acea vreme ocupa și funcția de deputat, va întări portretul de antifascist și antilegionar al gazetarului Sandu Tudor și, pentru a da un plus de veridicitate aspectelor declarate, va face trimitere la autoritatea patriarhală, care, conform depoziției date, era dispusă să gireze probitatea Monahului Agathon: „Fiind considerat inamicul principal al legionarilor și fasciștilor îmi cunoșteam dușmanii. N-am considerat niciodată ca făcând parte dintre ei pe acuzatul Teodorescu. Ziarul «Credința» pe care îl

scotea numitul avea o atitudine umanitaristă. Am impresia că a fost atacat pe chestia asta. Mi se pare că ziarul a fost ars pe piață. [...] după armistițiul atitudinea acuzatului a evoluat spre situația în care a ajuns azi, aceea de călugăr și preot. Despre acuzat vă poate da relații Înaltpreasfinția sa Patriarhul” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 132).

De partea cealaltă, martorii acuzării probează, cel mult, maniera abuzivă de anchetare a celor trei. **În urma insistențelor avocatului evreu, Hugo Friedman, al Monahului Agathon (Sandu Tudor)**, așa cum am arătat, **s-a găsit dosarul nr. 5440/1944, al Curții Marțiale al Corpului V Teritorial**. În acest mod, se aduceau în fața instanței probele că ancheta lui Dumitru Postecă s-a derulat în perioada 22 -28 mai, dată la care acesta depusese actele întocmite celor trei Comandamentului de Batalion. Comandamentul, la rândul-i, i-a deferit pe acuzați înaintea Curții Marțiale din Ploiești. Toate depozițiile martorilor Procuraturii făceau trimitere directă doar la Dumitru Postecă. Astfel, Serghe Ivanov, prezent încă din a doua ședință publică, confirmă portretul de om violent al fostului său șef. Pleiada de persoane care fuseseră în perioada războiului concentrați ca șoferi la Batalionul Auto, sub conducerea directă a lui Dumitru Postecă – Vasile Iacodi, Ștefan Corbeanu, Ionescu Constantin, Geantă Niculae, Racoviță Vasile, Cristoloveanu Aurel, Avramescu Dumitru, Secărae Ioan, Balaban Alexandru – și care au depus mărturie în același sens, conferă rechizitoriului întocmit de procuror, în această chestiune, și despre acest acuzat, un anume grad de sustenabilitate: „Că din depozițiile tuturor martorilor audiați în cauză se constată că numitul schingiuia și bătea pe ostașii de sub comanda sa pentru oricât de mică abatere[...]” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198). De altfel, Dumitru Postecă însuși, va recunoaște, în cadrul uneia dintre ședințele publice, când a fost invitat să susțină ultimul cuvânt, că: „a dat câte 2-3 palme anumitor șoferi, tocmai pentru a-i face să nu mai comită fapte incorecte spre a nu fi obligat să trimită în judecata Curții Marțiale” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198).

Sigur că se ridică întrebarea cum de procurorul, care renunțase la încadrarea aberantă de „criminal de război” a celor doi acuzați, reușește să convingă curtea cu privire la rolul Monahului Agathon (Sandu Tudor) de „instigator” la comiterea respectivelor „comportamente neomenești”?

Așa cum subliniasă, în repetate rânduri, și avocatul evreu Hugo Friedman, nu exista nicio probă care să justifice postura de instigator al lui Dumitru Postecă, culpabilitatea Monahului Agathon (Sandu Tudor) fiind, în aceste circumstanțe, una complet închipuită. Presupusa legătura dintre evenimente, pseudo-instigarea era echivalentă, chiar și-n ochii acuzatorilor, cu faptul că Alexandru

Teodorescu (Sandu Tudor) a mijlocit prinderea răufăcătorilor (adică a celor care au pus la cale, nici mai mult, nici mai puțin decât uciderea lui): „din depozițiile acestor subofițeri rezultă că locot. Alexandru Teodorescu, imediat după întâmplarea faptului de tentativă de asasinat, a legat și pus în lanțuri pe sergentul Modest Alexandru și apoi personal au urmărit și au prins pe ceilalți doi subofițeri în București, arestându-i în comuna Serdaru, dându-i locot. Posteucă care a efectuat ancheta” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 249).

Semnalasem în primul capitol replica Monahului Agathon din cadrul ședinței publice de la data de 8 februarie 1951, când a ținut să punteze faptul că „atunci când Posteucă era la garaj nu a avut nicio legătură cu el”, cuvinte care, în lumina datelor prezentate anterior, își relevă pe deplin semnificațiile.

Vinovatul fără vină – Monahul Agathon (Sandu Tudor) – își va pregăti zborul duhovnicesc pe Golgota, căci vreme de doi ani de zile, în Penitenciarul Jilava, va fi supus unui tratament abominabil, realitate pe care ne-o restituie Virgil Maxim în cartea sa, *Imn pentru crucea purtată*, publicată după 1990, când autorul s-a putut elibera de constrângerile falsificărilor unei istorii distorsionate: „Când sleiți de alergare, unii se prăbușeau, milițienii se repezeau, să-i calce și să îi zdrobească cu lovituri fără cruțare, rupându-le membrele, spărgându-le capetele sau burdușindu-le spinările cu cizme, după cum îi lăsa inima” (Virgil Maxim, 2002).

Sigur că rămân suspendate multiple semne de întrebare. Ne limităm însă în a formula doar două, prilej de a sublinia alte paradoxuri ale timpului ce i-a fost dat să-l traverseze lui Sandu Tudor. Care este gradul de impostură al acestor slujbași înregimentați ideologic care, pe de o parte, reclamă cu exces de zel comportamentele neomenoase dar, pe de altă parte, excelează prin cruzimile inimaginabile săvârșite asupra oamenilor anchetați sau încarcerați, de cele mai multe ori, pentru vini închipuite? Cum au putut fi evacuate cu atâta ușurință criteriul măsurii și al bunei-cuviințe din câmpul comportamentului societății globale? Reflectând la tribulațiile de pe scena politică internațională, Sandu Tudor însuși ne oferă un posibil răspuns: „Pentru ca să poți robi pe un altul, te declari superior lui, civilizată. Atitudinea aceasta de superioritate îți dă dreptul să-l exploatezi ca pe un câine. De obicei, fără voie și de bună credință, față de cel pe care poți să-l exploatezi, încerci un sentiment de dispreț. E și practic. Căci robirea și exploatarea cuiva ajunge mai ușoară, dacă putem să ne facem inima de piatră față de cei care ne sunt victime” (Sandu Tudor, 1936).

CONCLUZII

Participarea la cel de-al Doilea Război Mondial a fost interpretată într-o cheie distorsionată, cenzura politică operând o rescriere a acestui fapt istoric dar nu prin prisma unei revizuirii istoriografice (act legitim și necesar în munca istoricilor) ci printr-o constantă și monstruoasă minimalizare și tăgăduire. În fapt, spectrul culpabilității configura cel puțin două categorii, delimitate printr-o scală integrală cât și printr-una individuală.

Prima categorie conducea la culpabilitatea integrală, a cărei caracteristică constă în receptarea negativă a României atât de U.R.S.S., care făcând abstracție de actul de la 23 august 1944, o transformă într-o pradă de război, cât și de către aliații apusei, care o situează în postura unui stat dușman învins. De altfel, efectele acestei culpabilități integrale, așa cum se știe, s-au concretizat în modul în care a fost elaborat *Tratatul de pace de la Paris* (1946), în ceea ce ne privește. A doua categorie viza cetățeanul iar efectul a fost acela că, la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, toți românii care fuseseră pe front erau așezați automat în poziția de adversari, de exponenți fasciști. În acest traseu s-a înscris, din nefericire, și Sandu Tudor: „În timpul războiului împotriva U.R.S.S., Teodorescu Alexandru nu numai că a dus o vie propagandă împotriva URSS, dar în anii 1942-43-44 a luptat pe frontul de Est, ca voluntar” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 78).

În aceste condiții, se estompează granițele dintre absurd și logic (firesc), dintre victime și călăi, dintre sclavie și libertate mentală, ideologia comunistă impunând adaptarea ființei umane unor indicatori invariabili de îndoctrinare și înregimentare în afara cărora nu există valoare.

Biografia lui Sandu Tudor poate fi abordată ca *exempla*, tocmai pentru că scrutarea experiențelor-limită pe care le-a traversat acesta constituie, credem noi, o metodă eficientă de reconstituire a unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare facilitând, în egală măsură, aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Altfel spus, studiul de față este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a *vinovaților fără vină*, dar și o apropiere a *vieții reale* prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului. Avem de-a face cu un reprezentant al tinerei generații spiritualiste care, deși reușește, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, printr-o fericită *coincidență*, să se sustragă capcanei morții, va fi sacrificat, în cele din urmă, în temnițele comuniste.

Sigur, scena politică a cunoscut multiple tribulații, cărora nimeni nu li se putea sustrage. Profund implicat în viața cetății, directorul de publicații, poetul, *gândiristul*, *trăiristul*, *aseceristul*, *criterionistul* Sandu Tudor, locotenentul în rezervă,

profesorul Alexandru Teodorescu, fratele Alexandru, Monahul Agathon și, mai târziu, Ieroschimonahul Daniil n-avea cum să nu simtă toate aceste constrângeri ale timpului și să nu suporte multiple metamorfoze. Și totuși, există ceva care va rămâne neclintit în ființa sa, indiferent de fluctuațiile vremii, indiferent de tulburările pe care le traversează, indiferent de postura (numele) la care se adaptează: Sandu Tudor nu va face niciodată concesii celor care adoptă ideologii necreștine. Articolele sale din „Credința” – „Veacul ucigătorilor de Dumnezeu”, „Bestialitatea modernă”, „Religia ateismului rus”, „Între sobor și soviet” certifică, neîndoielnic, acest lucru. Sigur că în *Memoriul autobiografic*¹ autorul este nevoit să evidențieze că în rândurile publicațiilor sale au publicat în voie scriitori comuniști și că mobilul popularizării „convingerilor sale creștine, dar de stânga” a fost resortul determinant al înființării acestora, dar o cercetare *la firul ierbii* ne certifică faptul că articolele anticomuniste dețin ponderea. Prezentarea desfășurării anchetei și procesului în care a fost implicat monahul Agathon se adaugă probelor de *îndrăzneală spirituală*, de *jertfă* ale acestui om care și-a așezat existența sub semnul unui continuu *război*, purtat în numele Ortodoxiei, căci promovarea credinței în dimensiunea duhovnicească și socială, înrădăcinate în orizontul liturgic, a constituit o constantă și ferventă misiune a subiectului nostru.

REFERINȚE

- [1] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241.
- [2] A se vedea *Nota* Direcției Securității Capitale nr. 43/21494 din 12 iulie 1950, către Direcția Generală a Securității Poporului, în care este specificat faptul că Monahul Agathon a fost arestat „la ordinul DGSP nr. 5 R/33066 din 20 iunie 1950”, „de către DRS Craiova, în urma radiogramei noastre nr. 43/21494 din 23 iunie 1950” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 157).
- [3] A se vedea *Nota* Direcției Securității Capitalei nr. 43/21494, din 11 iulie 1950, către Penitenciarul Jilava în care erau menționate

¹A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, ff.203-206 sau †Antonie PLĂMĂDEALĂ, *op. cit.*, pp. 7-8. Semnalăm că lectura acestui text trebuie făcută cu vigilență, contextualizată, pentru că adevărul a fost, negreșit, *adaptat* deoarece printre rațiunile întocmirii acestuia se număra și acela de a sublinia activitatea sa de stânga, condiție sine-qua-non de a-i fi aprobat dosarul de hirotonie. După cum se știe, Securitatea restricționase mult activitatea cultelor, rolul Ministerului Cultelor fiind acela de *supraveghere și control*.

- următoarele: „Vă înaintăm odată cu prezenta pe numitul Teodorescu Alexandru, zis Sandu Tudor, călugăr, fost publicist, cu ultimul domiciliu în comuna Crasna, județul Gorj, ce este condamnat la muncă silnică pe viață, cu mandatul Parchetului Curții București, Nr. 2961 din 1948, pentru crime de război” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 160).
- [4] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241.
 - [5] A se vedea *Ordonanța* nr. 2961 din 2 iunie 1950, dată de Parchetul Curții București, Cabinetul Criminali de Război (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. f. 238).
 - [6] A se vedea *Referatul* nr. 2014 din 21 iunie 1950 adresat Procurorului Șef în care erau specificate următoarele: „În referire la adresa dvs. nr. 2961/948 din 2 iunie 1950, către Judecătoria a III-a Populară București, prin care ați dispus inventarierea bunurilor mobile și imobile aparținând învinutului Teodorescu Alexandru zis Sandu Tudor, domiciliat în București, str. Cernica nr. 11(unsprezece) - am onoarea a vă aduce la cunoștință că învinutul nu mai locuiește în prezent la această adresă. Dl. Ionescu Virgil, student inginer la Politehnica din București, domiciliat în București, str. Cernica nr. 5, fost 11, care ocupă locuința fostă deținută de învinuit ne-a declarat că învinutul ar fi în prezent starețul unei mănăstiri din Oltenia. Cred că informațiuni mai precise, în acest sens, se pot lua de la Sf. Patriarhie, București”. (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 19).
 - [7] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 3.
 - [8] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 198-199, f. 247, *passim*.
 - [9] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 248.
 - [10] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 19.
 - [11] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 5: „Vă rugăm să dispuneți desemnarea unui avocat din oficiu care să apere pe acuzații Teodorescu Alexandru și Posteuca G. Dumitru, criminali de război, în cauza ce formează obiectul dosarului acestei Curți nr. 1811/950 cu termen fixat la 21 iulie 1950. Se va pune în vedere avocatului respectiv că poate lua contact cu acuzații la termenul de 30 iunie 1950, din grefa acestei Curți unde acuzații sunt citați pentru luarea interogatoriului preliminar”.
 - [12] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 26.
 - [13] A se vedea citația Secției a III-a Penală, Curtea București, adresată directorului, din 10

- 14 iulie 1950: „Vă înaintăm alăturat citația nr. 1811/950, din 10 iulie 1950, privind pe acuzatul Teodorescu Alexandru, criminal de război deținut în acel penitenciar și vă rugăm să dispuneți aducerea lui la grefa acestei instanțe pentru termenul de 12 iulie 1950, ora 8 dim., pentru luarea interogatoriului preliminar. În cazul în care numitul nu se află în acel penitenciar vă rugăm să ni se comunice spre a fi citat acolo unde se află cunoscând că numitul a mai fost citat și neadus la două termene 30 iunie și 4 iulie a.c.” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 13).
- [14] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14.
- [15] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14.
- [16] Ciornea, Carmen (2015), *Chipul Rugului Aprins*, Ed. Eikon, București, p. 280.
- [17] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 63, f. 65, f. 76, f. 90, f. 149 și f. 170, cu mențiunea că această ultimă filă este din dosarul de detenție din 1958, unde la rubrica *studii* se specifică doar: „Facultatea de Litere”.
- [18] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14.
- [19] Același răspuns *inocent* l-a dat și Dumitru Postolache în cadrul interogatoriului preliminar: „Î: Recunoști faptul ce ți se impută? R: Nu” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 12).
- [20] Scrima, André (2012), *Timpul Rugului Aprins. Maestrul spiritual în tradiția răsăriteană*, ediția a II-a, Editura Humanitas, București, p. 106, unde este subliniată aceeași idee a desființării justiției de drept: „Alături de Alexandru Codin Mironescu, am asistat la fazele procesului, desfășurat în clădirea Palatului de Justiție din București, în fața unui tribunal de tip nou: complet surd la cuvinte, mărturii, evidente, aplicând mecanic normele «justiției populare», preocuparea de căpetenie fiind, fără nici o îndoială, trimiterea în detenție a unei cote de suspecți dinainte destinată lichidării”.
- [21] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 49.
- [22] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 54-55.
- [23] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62.
- [24] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 56-60.
- [25] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62.
- [26] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 143.
- [27] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 144: „Încheiere/Ședința publică de la 6 septembrie 1950/Curtea/Asupra pronunțării de azi./Având încă nevoie de timp pentru a studia actele și lucrările de la dosar și a delibera în cauză./DISPUNE/Amână cauza la 13 septembrie 1950”.
- [28] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 144: „Curtea/ Apreciind că ar fi bine să se studieze dosarul Curții Marțiale din Ploiești prin care subofițerii Modest Alexandru, Pavel Ioan și Cojocaru Florea au fost condamnați la moarte pentru tentativă de asasinat de către Curtea Marțială din Ploiești găsește că este locul în vederea acestui scop a se repune cauza pe rol și a se cere Ministerului Forțelor Armate a cerceta și a ne înainta dosarul Curții Marțiale din Ploiești prin care pe cale de adresă Ministerul Forțelor Armate a cerceta și a ne înainta dosarul Curții Marțiale din Ploiești prin care subofițerii Modest Alexandru, Pavel Ioan și Cojocaru Florea au fost condamnați la moarte pentru tentativă de asasinat”.
- [29] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 145.
- [30] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 146.
- [31] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 148.
- [32] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 151.
- [33] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 149, unde se regăsește *Cererea* nr. 1811, din 8 noiembrie 1950, înaintată de avocatul Hugo Friedman Președintelui Curții București, Secția a III-a Penală, în care erau stipulate următoarele: „Fiind informat prin alăturata scrisoare unde se găsește astăzi dosarul privind pe sergentul major Modest Alexandru și alții, cerut de către această onorată curte cu adresa nr. 1811 din 22 septembrie 1950 pentru soluționarea cauzei ce formează obiectul dos[arului] 1811/950 al acestei curți cu termen la 23 noiembrie 1950, pentru a evita o nouă amânare, vă rog a dispune să se ceară din nou acest dosar de la Ministerul Forțelor Armate Direcțiunea Justiției Militare, unde a fost trimis de la 28 oct. 1950 de la depozitul Otopeni, depozit unde Trib. Militar din orașul Stalin a depozitat arhiva sa.”
- [34] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 171.
- [35] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 171.
- [36] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 180.
- [37] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 191.
- [38] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198.

- [39] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198.
- [40] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 199: „A se vedea *Decizia penală* nr. 806 dată de Curtea București, Secția a III-a Penală, în Dosarul nr. 1811/950: „Curtea/Pentru motivele care se vor vedea/În numele legii/Decide/Achită pe Dumitru Gh. Posteuca, născut în comuna Stăniștea de Jos, județul Rădăuți, de profesie funcționar, cu domiciliul în București, str. General Budișteanu, nr.8, în prezent deținut în penitenciarul Jilava, pentru crimă prev. și pedepsită de art. 3 lit. e. din legea 207/947. Condamna pe numitul inculpat pentru delictul prev. și pedepsit de art. 289 cod penal, cercetări abuzive, la doi ani și șase luni închisoare corecțională. Achită pe acuzatul Teodorescu Alexandru, zis Sandu Tudor, născut în București, de profesie publicist, cu domiciliu în București, str. Cernica nr. 11, pentru crima prev. și pedepsită de art. 3 lit. c. din legea 207/948. Condamna pe numitul inculpat pentru infracțiunea de instigare la cercetări abuzive prev. și pedepsită de art. 120 comb. Cu 289 cod penal, la doi ani închisoare corecțională. Conform art. 64 cod penal, se deduce din pedeapsa aplicată timpul stat în prevenție, cu începere de la 2 iunie 1950. Obligă pe numiții inculpați să plătească statului câte două mii lei cheltuieli penale. Cu recurs”.
- [41] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 205.
- [42] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 199.
- [43] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 207.
- [44] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 207v (scris de mână), f. 251(copie).
- [45] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 248-250.
- [46] Scrima, André (2012), *Timpul Rugului Aprins*, cu o prefață de Andrei Pleșu, vol. îngrijit de Anca Manolescu, Ed. Humanitas, București, pp. 156-157.
- [47] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 249: „după indicațiile date de către Sandu Teodorescu că arme automate nu ar fi fost decât la compania în care se găseau autorii tentativei de asasinat, și anume aparțineau acestora, a cauzat bănuiala și asupra sergentului major Modest Alex.”.
- [48] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 241.
- [49] *Ibidem*.
- [50] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 12: „Noi, Președintele Curții București S. III Penală, asistat de dl. S. Grigorescu, grefier șef constatăm prin

prezentul proces-verbal că astăzi, data de mai sus[12.06.1950], am ordonat aducerea înaintea noastră a acuzatului *Posteuca Gh. Dumitru* aflat în penitenciarul *Jilava* care fiind supus interogatoriului prevăzut de art. 344 pr. pen., am obținut următoarele răspunsuri:

Cum te numești: *Posteuca Gh. Dumitru*/Altfel îți mai zice?: *Nu* /De câți ani ești? *35 ani, născut la 1915 octombrie în com. Stănești de Jos, Jud. Rădăuți*/Ce profesie ai? *Funcționar*/Carte știi? *Bacalaureat*/Ce avere ai? *Nu am avere*/Ești căsătorit? *Da*/Ai copii? *Nu am*/Ce ocupație au avut părinții? *Țărani săraci*/ Ce avere au avut sau au părinții? *2 ha. În pricini corecționale sau criminale ai mai fost? Nu*/Condamnat în trecut ai mai fost? *Nu*/Ai satisfăcut serviciul militar? *Da* În ce unitate? *Bat. 2 Inf. ușoară*./Cercul teritorial de care aparții în prezent: *București*/Recunoști faptul ce ți se impută? **Nu**/Stăruiești în răspunsurile date la instrucție?**Stăruiesc în declarația dată la Tribunalul Poporului în anul 1944.**

Punând apoi în vedere acuzatului că are dreptul motivat să propună noi mijloace de apărare, fie verbal azi, fie în scris până cel mai târziu 10 zile înaintea termenului acuzatul a declarat că propune ca martori: *pe cei trecuți pe verso*.

Acuzatul fiind întreat de noi, conform art. 357 pr. pen. dacă are apărător ne-a răspuns că nu are, cere din oficiu.

Drept care am adresat prezentul proces-verbal semnat de noi, acuzat și grefier pentru a fi atașat la dosarul cauzei.”

Documentul este semnat de președinte [ss. indescifrabil], de acuzatul Dumitru Posteuca și de grefierul șef [ss. indescifrabil].

- [51] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 14: „Noi, Președintele Curții București S. III Penală, asistat de dl. S. Grigorescu, grefier șef constatăm prin prezentul proces-verbal că astăzi, data de mai sus[12.06.1950], am ordonat aducerea înaintea noastră a acuzatului *Alexandru Teodorescu* aflat în penitenciarul *Jilava* care fiind supus interogatoriului prevăzut de art. 344 pr. pen., am obținut următoarele răspunsuri:

Cum te numești: *Teodorescu Alexandru*/Altfel îți mai zice?: *Sandu Tudor* /Unde ești născut în comuna: *București, la 1896, luna decembrie, ziua 22* din părinții *Alexandru și Sofia*/Unde domiciliezi? *Mănăstirea Crasna, Jud. Gorj*/De câți ani ești? *54 ani*/Ce profesie ai? *Preot*/Carte știi? **Licențiat în Filozofie**/Ce avere ai? *Nu am avere*/Ești căsătorit? *Nu*/Ai copii? *Nu*/Ce ocupație au avut părinții? *Magistrat pensionar*/În pricini corecționale sau criminale ai mai fost? *Nu*/Condamnat în trecut ai mai fost? *Nu*/Ai satisfăcut serviciul militar? *Da* În ce unitate? *Unit. 4 Instr. Auto*

București,/Cercul teritorial de care aparții în prezent: *București*/Recunoști faptul ce ți se impută? *Nu*/Stăruiești în răspunsurile date la instrucție? *Da*, la care mai am de adăugat anumite date.

Punând apoi în vedere acuzatului că are dreptul motivat să propună noi mijloace de apărare, fie verbal azi, fie în scris până cel mai târziu 10 zile înaintea termenului acuzatul a declarat că propune ca martori: Prof. Constantinescu Iași, Calea Victoriei, 190; Alexandru Mihăileanu, Muzeul Româno-Sovietic, Buc. (șosea); Scarlat Calimachi, ambii la Muzeul Româno-Sovietic; Al. C. Constantinescu, ziarist Ziarul „UNIVERSUL”; general Aurel Nicolaescu, str. Lisabona, nr.2; Alexandru Mironescu, profesor Laboratorul de chimie organică Institut. ”MINA MINOVICI”, și alții pe care îi voi propune , necunoscându-le adresa.

Acuzatul fiind întrebat de noi, conform art. 357 pr. pen. dacă are apărător ne-a răspuns că nu are, cere din oficiu.

Drept care am adresat prezentul proces-verbal semnat de noi, acuzat și grefier pentru a fi atașat la dosarul cauzei.”

Documentul este semnat de președinte [ss. indescifrabil], de Al. Teodorescu (Sandu Tudor) din postura de acuzat și de grefierul șef [ss. indescifrabil].

[52] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, ff. 54-55.

[53] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 62: „S-a dat citire actului de acuzare după care,/S-a luat interogatoriul acuzaților și s-au audiat martorii prezenți, ale căror depoziții s-au consemnat separat”.

[54] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 54.

[55] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 58.

[56] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 60.

[57] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 135.

[58] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 141.

[59] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 132.

[60] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 198.

[61] *Ibidem*.

[62] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 1, f. 249.

[63] Maxim, Virgil (2002), *Imn pentru crucea purtată*, Ed. Antim, București, p. 257.

[64] Tudor, Sandu (1936), „Masca ducelui”, în: *Credința*, nr. 501, anul IV, 03.08.1936.

[65] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 013495, vol. 2, f. 78.